

POUCZENIE POKRZYWDZONEGO O UPRAWNIENIACH I OBOWIĄZKACH W SPRAWACH O WYKROCZENIA

- Pokrzywdzonym jest ten, czyje dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez wykroczenie (art. 25 § 1 kpw).
- W razie śmierci pokrzywdzonego prawa, które by mu przysługiwały mogą wykonywać osoby najbliższe (art. 25 § 2 kpw).
- Za pokrzywdzonego uważa się zakład ubezpieczeń w zakresie, w jakim pokrył szkodę wyrządzoną pokrzywdzonemu przez wykroczenie lub jest zobowiązany do jej pokrycia (art. 25 § 3 kpw w związku z art. 49 § 3 kpk).
- Za pokrzywdzonego, który nie jest osobą fizyczną, czynności procesowych dokonuje organ uprawniony do działania w jego imieniu (art. 25 § 3 kpw w związku z art. 51 § 1 kpk).
- Jeżeli pokrzywdzonym jest małoletni lub ubezwłasnowolniony całkowicie lub częściowo, prawa jego wykonuje przedstawiciel ustawowy lub osoba, pod której stałą pieczęć pokrzywdzony pozostaje (art. 25 § 3 kpw w związku z art. 51 § 2 kpk).
- Jeżeli pokrzywdzonym jest osoba nieporadna, w szczególności ze względu na wiek lub stan zdrowia, jego prawa może wykonywać osoba, pod której pieczęcią pokrzywdzony pozostaje (art. 25 § 3 kpw w związku z art. 51 § 3 kpk).

Prawa i obowiązki pokrzywdzonego:

1. Pokrzywdzony może działać jako strona w charakterze oskarżyciela posiłkowego obok oskarżyciela publicznego lub zamiast niego (art. 25 § 4 kpw). W ramach tego uprawnienia pokrzywdzony może:
 - a) w terminie 7 dni od zawiadomienia go o przesłaniu wniosku o ukaranie do sądu oświadczyć, że będzie działał obok oskarżyciela publicznego jako oskarżyciel posiłkowy. Po upływie tego terminu uprawnienie to wygasa (art. 26 § 3 kpw),
 - b) w sprawach o wykroczenia ścigane na żądanie pokrzywdzonego – samodzielnie wnieść wniosek o ukaranie jako oskarżyciel posiłkowy (art. 27 § 1 kpw),
 - c) w sprawach o wykroczenia inne niż ścigane na żądanie pokrzywdzonego, może on samodzielnie wnieść wniosek o ukaranie jako oskarżyciel posiłkowy, jeżeli w ciągu miesiąca od zawiadomienia Policji o wykroczeniu nie zostanie powiadomiony o wniesieniu wniosku o ukaranie albo otrzyma zawiadomienie o tym, że czynności wyjaśniające nie dostarczyły podstaw do wniesienia przez Policję wniosku o ukaranie (art. 27 § 2 kpw).
2. Żądanie ścigania złożone, co do niektórych tylko współdziałających w popełnieniu czynu pozostaje skuteczne także wobec osób niewskazanych w żądaniu, jeżeli nie są to osoby najbliższe dla pokrzywdzonego (art. 6 § 2 kpw).
3. W przypadku złożenia przez pokrzywdzonego żądania ścigania sprawcy wykroczenia ściganego na żądanie może on cofnąć to żądanie. Niedopuszczalne jest cofnięcie żądania wobec niektórych tylko współdziałających w popełnieniu czynu chyba, że są to osoby najbliższe dla pokrzywdzonego. Cofnięcie może nastąpić do momentu rozpoczęcia przewodu sądowego na pierwszej rozprawie. W razie cofnięcia żądania ponowne jego złożenie jest niedopuszczalne (art. 6 § 3 kpw).
4. Pokrzywdzony będący oskarżycielem posiłkowym ma prawo żądać zezwolenia na sporządzenie odpisu protokołu czynności, w których uczestniczył lub miał uczestniczyć, jak również dokumentu pochodzącego od niego lub sporządzonego z jego udziałem (art. 38 § 1 kpw w związku z art. 157 § 3 kpk). Pokrzywdzony będący oskarżycielem posiłkowym ma prawo przeglądania akt sprawy sądowej w sprawie o wykroczenie i sporządzania z nich odpisów (art. 38 § 1 kpw w związku z art. 156 § 1 kpk).
5. Pokrzywdzonemu, który złożył zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia, przysługuje prawo wystąpienia z wnioskiem o wydanie potwierdzenia złożenia zawiadomienia, zawierającego: datę oraz miejsce jego przyjęcia, wskazanie organu przyjmującego wraz z danymi do kontaktu, sygnaturę sprawy, dane określające tożsamość pokrzywdzonego, czas i miejsce popełnienia czynu, którego dotyczy zawiadomienie, oraz zwięzły opis czynu i wyrządzonej szkody (art. 25 § 5 kpw w związku z art. 304b kpk).
6. Pokrzywdzonemu, uczestniczącemu w przesłuchaniu, przysługuje prawo złożenia wniosku o niezamieszczanie w protokole danych dotyczących miejsca jego zamieszkania i miejsca pracy, a także numeru telefonu, telefaksu oraz adresu poczty elektronicznej (art. 37 § 13 kpw).
7. Pokrzywdzonemu, na etapie czynności wyjaśniających, przysługuje prawo wystąpienia do organu je prowadzącego z wnioskiem o skierowanie sprawy do instytucji lub osoby uprawnionej w celu przeprowadzenia postępowania mediacyjnego, o ile osoba, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, wyrazi na to zgodę. Udział pokrzywdzonego w postępowaniu mediacyjnym jest dobrowolny, a zgoda na jego przeprowadzenie może zostać cofnięta do zakończenia postępowania mediacyjnego (art. 54 § 9 kpw w zw. z art. 23a kpk).
8. Pokrzywdzony wezwany w charakterze świadka ma obowiązek stawić się i złożyć zeznania (art. 41 § 1 kpw w związku z art. 177 § 1 kpk).

9. Jeżeli okoliczności czynu budzą wątpliwości, pokrzywdzony może w trakcie czynności wyjaśniających zgłaszać wnioski dowodowe (art. 54 § 4 kpw).
10. Pokrzywdzony uczestniczący w czynnościach może, podpisując protokół z tych czynności, zgłosić jednocześnie zarzuty, co do jego treści, które to zarzuty należy wciągnąć do protokołu (art. 37 § 11 kpw w związku z art. 150 § 2 kpk).
11. Jeżeli karalność czynu zależy od stanu zdrowia pokrzywdzonego, nie może on sprzeciwić się oględzinom i badaniom nie połączonym z zabiegiem chirurgicznym lub obserwacją w zakładzie leczniczym. Jeżeli istnieje wątpliwość, co do stanu psychicznego pokrzywdzonego występującego w charakterze świadka, jego stanu rozwoju umysłowego, zdolności postrzegania lub odtwarzania przez niego spostrzeżeń, sąd lub prokurator może zarządzić jego przesłuchanie z udziałem biegłego lekarza lub biegłego psychologa, a pokrzywdzony nie może się temu przeciwstawić. Dla celów dowodowych można również pokrzywdzonego występującego w charakterze świadka, za jego zgodą, poddać oględzinom ciała i badaniom lekarskim lub psychologicznym (art. 41 § 1 kpw w związku z art. 192 kpk).
12. Pokrzywdzony może korzystać z pomocy jednego pełnomocnika. Pełnomocnikiem może być adwokat, radca prawny, a w wypadku gdy pokrzywdzonym jest instytucja państwowa, samorządowa lub społeczna, także pracownik tej instytucji lub jej organu nadrzędnego (art. 30 § 1 kpw). Pokrzywdzony może udzielić pełnomocnictwa na piśmie albo przez oświadczenie do protokołu organu prowadzącego postępowanie w sprawie o wykroczenie (art. 30 § 2 kpw w związku z art. 83 § 2 kpk). Może także, gdy nie ma pełnomocnika z wyboru, złożyć wniosek o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu. We wniosku powinien w sposób należyty wykazać, że nie jest w stanie ponieść kosztów z tytułu ustanowienia pełnomocnika bez poważnego uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny (art. 30 § 2 kpw w związku z art. 22 kpw).
13. Pokrzywdzony ma prawo wziąć udział w rozprawie i pozostać na sali, choćby miał składać zeznania jako świadek (art. 81 kpw w związku z art. 384 § 2 kpk).
14. Pokrzywdzony będący oskarżycielem posiłkowym może, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, składać wnioski i inne oświadczenia na piśmie i ustnie do protokołu (art. 38 § 1 kpw w związku z art. 116 kpk).
15. Pokrzywdzony będący oskarżycielem posiłkowym ma prawo składać wnioski dowodowe (art. 39 § 1 kpw).
16. Gdy pokrzywdzony nie stawił się na rozprawę a w aktach sprawy brak było dowodu doręczenia wezwania lub zawiadomienia, a sąd uznając to za celowe przeprowadził postępowanie dowodowe, pokrzywdzony może żądać na następnej rozprawie – gdy nie był prawidłowo powiadomiony o terminie poprzedniej rozprawy – przeprowadzenia ponownie tych dowodów (art. 71 § 2 kpw).
17. W razie wniesienia przez oskarżyciela publicznego wniosku o skazanie obwinionego bez przeprowadzenia rozprawy, pokrzywdzony, który złożył oświadczenie o przyłączeniu się do postępowania w charakterze oskarżyciela posiłkowego, może w terminie określonym przez sąd, zgłosić wobec niego sprzeciw. W przypadku złożenia sprzeciwu, wniosek nie może zostać uwzględniony (art. 63 § 3 kpw).
18. Pokrzywdzony będący oskarżycielem posiłkowym może zgłosić sprzeciw wobec wniosku obwinionego o skazanie go w określony sposób bez przeprowadzenia rozprawy. W razie zgłoszenia sprzeciwu, wniosek nie może zostać uwzględniony (art. 64 § 2 kpw).
19. Pokrzywdzony będący oskarżycielem posiłkowym może odstąpić od oskarżenia (art. 28 kpw).
20. Pokrzywdzony będący oskarżycielem posiłkowym ma prawo wnoszenia środków odwoławczych, gdy ustawa tak stanowi (art. 103 § 2 i 3 kpw).
21. Jeżeli czynności wyjaśniające nie dostarczyły podstaw do wniesienia wniosku o ukaranie, zawiadamia się o tym ujawnionych pokrzywdzonych, wskazując przyczynę niewniesienia wniosku o ukaranie. Pokrzywdzony ma prawo zaznajomienia się z materiałem dowodowym uzyskanym w toku czynności wyjaśniających oraz sporządzania odpisów i kopii. Na wniosek pokrzywdzonego lub jego pełnomocnika wydaje się odpłatnie kopie i uwierzytelnione odpisy tych materiałów; do odpłatności za wydawanie kopii i uwierzytelnionych odpisów stosuje się odpowiednio przepisy wydane na podstawie art. 156 § 6 kpk (art. 54 § 2 kpw).

Egzemplarz pouczenia otrzymałem(am)

(data i podpis pokrzywdzonego)